

Lovforslag nr. L 125. Fremsat den 15. marts 1984 af ministeren for skatter og afgifter

Forslag

til

Lov om ændring af ligningsloven

(Fradragstidspunkt for renteudgifter m.v.)

§ 1

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 327 af 7. juli 1983, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 623 af 21. december 1983, indsættes efter § 4:

»§ 5. Renteudgifter vedrørende gæld fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori renten forfalder til betaling, jfr. dog stk. 2, 4, 5, 6 og 7. Det samme gælder for udgifter til løbende provisioner eller præmier for lån, som den skattepligtige optager, og for præmier og lignende løbende ydelser for kaution for den skattepligtiges gæld, jfr. § 8, stk. 3, litra a og b.

Stk. 2. Fradrag for renteudgifter m.v., jfr. stk. 1, som vedrører en længere periode end 6 måneder, og som forfalder mere end 6 måneder før udløbet af perioden, fordeles ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst og formue over den periode, renteudgiften m.v. vedrører.

Stk. 3. Stiftelsesprovisioner, engangspræmier og lignende engangsydelser for lån eller kaution, der omfattes af § 8, stk. 3, litra c, fradrages med højst 2,5 pct. af lånets hovedstol i det indkomstår, hvori provisionen m.v. forfalder til betaling. Fradraget for overskydende provision m.v. fordeles over den resterende låneperiode.

Stk. 4. Ligningsrådet kan tillade, at fradraget for de i stk. 1 nævnte renteudgifter m.v. fordeles over den periode, renteudgiften m.v.

vedrører, når den skattepligtiges renteindtægter tilsvarende fordeles over den periode, renteindtægten vedrører. Er den i 1. pkt. nævnte fordeling af indtægter og udgifter anvendt ved indkomst- og formueopgørelsen, skal samme fordeling anvendes i senere indkomstår, medmindre ligningsrådet tillader reglerne i stk. 1 anvendt. Ligningsrådet kan fastsætte nærmere vilkår for tilladelser efter 1. og 2. pkt.

Stk. 5. Hvis renteudgifter m.v. som nævnt i stk. 1 både vedrører en periode, hvor den skattepligtige var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, og en periode, hvor skattepligten efter kildeskattelovens § 1 er ophørt af anden grund end ved død, fradrages de renteudgifter m.v., der vedrører den periode, hvor den skattepligtige var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, på den i stk. 2 nævnte måde. Dette gælder dog kun for renteudgifter m.v., som forfalder i den periode, hvor skattepligten efter kildeskattelovens § 1 består, og som forfalder før udløbet af den periode, renteudgiften m.v. vedrører.

Stk. 6. Renteudgifter m.v., jfr. stk. 1, kan først fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori betaling sker, hvis renteudgifter m.v. for tidligere indkomstår i samme gældsforhold ikke er betalt inden udgangen af indkomståret. Dette gælder dog ikke, hvis den skattepligtige godtgør, at han ved udgangen af det år, indkomstopgørelsen vedrører, var i stand til at betale forfalden gæld eller stille betryggende sikkerhed herfor i sine aktiver. Renteudgifter m.v. anses ved anvendelsen af reglerne

i dette stykke for betalt, når de af et pengeinstitut, en bankier eller vekselerer tilskrives den skattepligtiges kassekredit eller lignende løbende mellemværende, uden at kreditten herved overstiger det aftalte maksimum.

Stk. 7. Hvis boet eller en efterlevende ægtefælle efter en skattepligtig, der var omfattet af bestemmelsen i stk. 6, 1. pkt., betaler de nævnte renteudgifter m.v., kan udgifterne fradrages i det indkomstår, de betales.

§ 5 A. Personer, der er skattepligtige efter kildeskattelovens § 1, kan ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst nedskrive de i et indkomstår forfaldne, ikke betalte renteindtægter til 0, selv om renteindtægten ikke kan anses for uerholdelig. Det er dog en betingelse, at det pågældende rentetilgodehavende ikke er betalt inden for fristen for rettidig indgivelse af selvangivelsen for det pågældende indkomstår, og at den manglende betaling er udtryk for skyldnerens misligholdelse. Nedskrivning efter 1. pkt. kan ikke ske, hvis den skattepligtige fordeler renteudgifter m.v. og renteindtægter efter § 5, stk. 4. Når et tilgodehavende, der er nedskrevet efter 1. pkt., bliver betalt, medregnes betalingen ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori den finder sted. Hvis skattepligten efter kildeskattelovens § 1 ophører af anden grund end ved død, medreg-

nes tilgodehavendet dog efter sin værdi ved opgørelse af den skattepligtige indkomst senest for det indkomstår, hvori skattepligten ophører.«.

§ 2

Stk. 1. Ligningslovens § 5, stk. 1-5, som affattet i denne lov, finder anvendelse på fradrag for renteudgifter m.v., som vedrører gæld, der stiftes eller forlænges efter den 14. marts 1984.

Stk. 2. Ligningslovens § 5, stk. 6 og 7, som affattet i denne lov, har virkning for indkomståret 1984 og senere indkomstår. Bestemmelsen om, at renteudgifter m.v. i visse tilfælde først kan fradrages, når de betales, finder dog ikke anvendelse på renteudgifter m.v., som i indkomståret 1984 forfaldt før den 15. marts 1984. For bogførings- og regnskabspligtige, der ved indkomst- og formueopgørelsen fordeler renteudgifter m.v. over den periode, renten m.v. vedrører, og for andre skattepligtige, der har opnået tilladelse til nævnte fordeling, finder bestemmelsen om, at renteudgifter m.v. i visse tilfælde først kan fradrages, når de betales, ikke anvendelse på renter m.v., der vedrører perioden fra indkomstårets begyndelse til den 15. marts 1984.

Stk. 3. Ligningslovens § 5 A, som affattet i denne lov, har virkning for indkomståret 1984 og senere indkomstår.

Bemærkninger til lovforslaget

Lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven) er senest ændret ved lov nr. 623 af 21. december 1983, jfr. Folketingstidende 1983-84 sp. 2918, 3252, 3342, 3711; tillæg A, sp. 1915; tillæg C, sp. 227.

Lovforslaget går først og fremmest ud på, at der fastsættes nærmere regler om, hvornår renteudgifter, der er fradragsberettigede, skal påvirke opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Herudover indeholder forslaget regler om den tidsmæssige placering af fradragsretten for visse andre fradragsberettigede løbende ydelser og engangsydelser, som har tilknytning til låneengagementer. Forslaget tilsigter ligeledes at regulere den skattemæssige behandling af forudforfaldne renteudgifter i de tilfælde, hvor stiftelse af et lån finder sted kort tid før den fulde skattepligt ophører af anden grund end ved død.

Forslaget indeholder endvidere regler om mulighed for nedskrivning på visse renteindtægter, der ikke betales til tiden.

Forslaget tilsigter ikke at give regler om, hvorvidt en renteudgift m.v. er fradragsberettiget eller ej, eller hvorvidt en renteindtægt er skattepligtig eller ej. En undtagelse herfra er dog det foreslåede sidste stykke i ligningslovens § 5. Fradragsspørgsmålet og indkomstskattepligten beror således fortsat på de lovbestemmelser, der nærmere regulerer disse spørgsmål, navnlig statsskattelovens § 4 og § 6, stk. 1, litra e.

Skattelovrådet har den 9. august 1983 afgivet en udtalelse om forudbetalte renter m.v., og den 16. januar 1984 har rådet afgivet en udtalelse om fradrag for renter ved insolvens. Disse udtalelser har dannet udgangspunkt for de bestemmelser, som indgår i dette lovforslag.

Skattelovrådet har i sin udtalelse om forudbetalte renter bl. a. anført, at det efter praksis som hovedregel er afgørende for fradragsretten, om renten er forfalden til betaling, selv om statsskatteloven ikke nævner denne betingelse. Men forfaldsprincippets anvendelse fraviges i visse tilfælde og erstattes af en forholdsmæssig fordeling over den periode, som renten vedrører. Ligningsrådet har

således godkendt, at bogførings- og regnskabspligtige kan medtage årets beregnede renter ved indkomst- og formueopgørelsen under forudsætning af, at såvel renteindtægter som renteudgifter medregnes på denne måde. Ligningsrådets nærmere retningslinier for, under hvilke betingelser dette fordelingsprincip kan anvendes, fremgår af statskattedirektoratets cirkulære 1981-23.

Også i tilfælde, hvor renten forfalder forud for låneperioden, synes forfaldsprincippet at være hovedreglen i praksis. Forudforfaldne renter forekommer f. eks. i forbindelse med diskontering af vekslers og ved lån i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk. Fælles for disse engagementer er dog, at renteudgifterne sjældent forfalder til betaling for en længere periode end 6 måneder. Der er for disse engagementer ingen tvivl om, at fradragsretten efter gældende ret er knyttet til forfaldstidspunktet.

For låneaftaler med forudforfalden rente for en længere periode er spørgsmålet imidlertid mere tvivlsomt. Der er fremkommet eksempler på, at parterne ved stiftelsen af et lån har aftalt, at renten skulle forfalde til betaling forud for en periode på op til 3-4 år. Må et sådant beløb anerkendes som en egentlig rente, opnår låntager et betydeligt rentefradrag i stiftelsesåret, hvis fradragsretten er knyttet til forfaldskriteriet. På denne måde får låntager et rentefrit lån svarende til skatten af renteudgiften.

Der foreligger kun et sparsomt antal afgørelser, og det er på grundlag heraf ikke muligt at sige noget sikkert om, hvor grænsen skal drages mellem lån, hvor en forudforfalden rente kan anerkendes som en egentlig rente med deraf følgende fradragsret, og lån, hvor dette ikke er tilfældet. Må man i en konkret låneaftale anerkende et forudforfaldent beløb som rente med deraf følgende fradragsret, opstår spørgsmålet, om renten skal fradrages efter forfaldsprincippet eller skal fordeles over den periode, renten vedrører. Af indledningen til statsskattelovens § 4 fremgår, at den skattepligtige indkomst skal opgøres på grundlag af de samlede årsindtægter. Det må derfor nok antages, at en

forudforfalden rente ikke kan fradrages på forfaldstidspunktet, hvis årsindkomsten som følge heraf ikke giver udtryk for en indkomst, der svarer til en periode på ca. 1 år. For imidlertid at fjerne enhver usikkerhed på dette punkt har regeringen fundet det rigtigst med dette lovforslag at søge præciseret, hvad der er den tidsmæssige grænse for forfaldsprincippets anvendelse.

Efter skattelovrådets opfattelse vil en ubetinget anvendelse af forfaldskriteriet ved forudforfaldne renter ikke altid give et retvisende billede af årsindkomsten. Låneaftaler med vilkår om forudforfaldne renter vil i givet fald navnlig være fordelagtige forud for påregnelige fald i skatteyderens marginalsattesats, f. eks. på grund af pensionering, køb af fast ejendom og emigration, samt ved placering af låneprovenuet og skattebesparelsen i aktiver, hvor en eventuel fortjeneste er helt eller delvis indkomstskattefri. Det er derfor skattelovrådets principielle opfattelse, at man bør tilstræbe, at renteindtægter og -udgifter fordeles korrekt over den periode, som renterne vedrører. Herved elimineres eventuelle misbrugsmuligheder, og der skabes overensstemmelse med den regnskabsmæssige opgørelsesmåde, der er foreskrevet i årsregnskabsloven (lov nr. 284 af 10. juni 1981). Imidlertid er rådet opmærksom på, at det gældende forfaldsprincip rummer praktiske fordele. Lovforslaget er således et kompromis mellem forfaldsprincippet og det princip, hvorefter renten fordeles over den periode, renten vedrører.

Kreditor skal efter praksis medregne renter ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori renten forfalder til betaling. Dette gælder også for forudbetalte renter. Kreditor kan dog have fået tilladelse til at fordele renterne over den periode, de vedrører. Fordeling af renterne over den periode, de vedrører, vil navnlig forekomme hos pengeinstitutter, vekselerere, finansieringsselskaber o.lign.

Skattelovrådet har i sin udtalelse om fradrag for renter ved insolvens anført, at der er behov for en ændring af den skattemæssige behandling af forfaldne renteudgifter, når debitor som følge af insolvens m.v. er ude af stand til at betale den pågældende rente.

Statsskattelovens § 6, stk. 1, litra e, fastslår, at renteudgifter kan fradrages i forbindelse med opgørelsen af den skattepligtige indkomst. I praksis er der som hovedregel knyttet den betingelse til fradragsretten, at renten skal være forfalden til betaling i den periode, indkomstopgørelsen vedrører. I visse tilfælde accepteres dog som nævnt foran, at rentefradraget fordeles over den periode,

som renten beregnes i forhold til. Derimod stilles der ikke krav om, at renten skal være betalt. Når fradragsretten for renter således i princippet er uafhængig af, om renteudgifterne betales, kan der opstå situationer, hvor det må anses for mindre rimeligt ubetinget at lade fradragstidspunktet afhænge af forfalds- eller beregningsprincippet. Er renterne ikke betalt, og er der ikke udsigt til, at de vil blive betalt, foreslås det derfor at indføre en regel om suspension af fradragsretten, indtil betaling sker.

Tidligere antog ligningsmyndighederne i praksis, at en debitor, der måtte antages at savne økonomisk evne og vilje til at betale forfaldne renter, først opnåede fradragsret på det tidspunkt, hvor renterne faktisk blev betalt. Denne praksis svarede til den praksis, der blev fulgt af ligningsmyndighederne i forbindelse med fremførelse af underskud i henhold til ligningslovens § 15 i konkurstillfælde.

Efter at Højesteret i en dom af 30. maj 1980 (UFR 1980 s. 566) havde fastslået, at der ikke var hjemmel til i konkurstillfælde at nægte en negativ skattepligtig indkomst fremført i medfør af ligningslovens § 15, blev praksis også ændret vedrørende fradragsretten for renteudgifter. Retsstillingen er herefter, at forfaldne renteudgifter kan fratrækkes, uanset om de er betalt, og uanset om der er udsigt til, at de vil blive betalt.

Renteudgifter, der er fradraget ved indkomstopgørelsen uden at være betalt, skal antagelig indtægtsføres og dermed beskattes, når kravet bortfalder ved forældelse, præklusion, eftergivelse, akkord eller på anden måde, medmindre kravet er uerholdeligt på bortfaldstidspunktet, jfr. Højesterets dom af 27. januar 1977 (UFR 1977 s. 141) om forældelse af varegæld.

Som nævnt ovenfor anfører skattelovrådet i sin udtalelse, at retsstillingen er, at renter kan trækkes fra, uanset om der er udsigt til, at de bliver betalt. I en kendelse, der er afsagt af landsskatteretten i februar 1984, har landsskatteretten dog nægtet fradrag for renteudgifter i en sådan situation.

Formålet med forslaget er derfor dels at skabe klar hjemmel til en begrænsning af fradragsretten for renteudgifter i tilfælde, hvor disse ikke kan forventes at blive betalt, dels at fremrykke tidspunktet for en endelig afklaring af den skattemæssige behandling af de pågældende renteudgifter.

Forslagets gennemførelse antages ikke at medføre merarbejde af betydning hos de lignende myndigheder, ligesom socialindkomsten ikke berøres nævneværdigt af forslaget.

Forslaget til ny § 5, stk. 1-5, i ligningsloven er i hovedsagen en præcisering af gældende praksis.

Provenugevinsten heraf skønnes derfor at blive helt ubetydelig.

En omlægning af fradragsretten til betalings-tidspunktet i tilfælde, hvor forfaldne renter ikke kan betales som følge af insolvens m.v., jfr. § 5, stk. 6, vil medføre en provenugevinst. Desuden vil overgang til betalingstidspunktet som fradrags-tidspunkt ved forsinket rentebetaling udskyde fradragsretten, hvorved indkomstskatten øges i overgangsåret og mindskes i den periode, hvor renten betales.

Der foreligger ikke opgørelser eller andet materiale, der gør det muligt at udarbejde velunderbyggede skøn over forfaldne renter, som enten aldrig bliver betalt eller betales så sent, at rentefradraget efter lovforslaget udskydes. Det er endvidere ukendt, i hvilket omfang sådanne renter fradrages, og om debitor, der ofte vil have en beskeden indkomst, kan udnytte fradraget fuldt ud.

Skøn over provenugevinsten vil derfor være meget usikre. Vurderet på basis af oplysninger om restancer på terminsydelser til realkreditinstitutionerne og om omfanget af nødlidende studielån kan der muligvis blive tale om en provenugevinst af størrelsesordenen 75 mill. kr. pr. år.

Forslaget til ligningslovens § 5 A medfører ikke et egentligt provenutab for det offentlige. Der kan derimod blive tale om en udskydelse af beskatningen af de for sent betalte renter.

For sent betalte renteindtægter hos personligt skattepligtige vil i vid udstrækning vedrøre private pantebreve. Dette taler for, at udskydelsen af beskatningen sjældent vil strække sig over flere år.

Forslagets provenueffekt forventes derfor primært at være en éngangseffekt, nemlig den, at skatteprovenuet af disse ikke-betalte renter flyttes fra det ene år til det andet.

Størrelsen af denne likviditetseffekt kan kun anslås med en meget betydelig usikkerhed.

Vurderet ud fra selvangivelsesundersøgelsernes oplysninger om renteindtægter (bortset fra bank- og obligationsrenter) og oplysninger om restancer på terminsydelser til realkreditinstitutioner, anslås provenutabet for indkomståret 1984 til 50-100 mill. kr. For de følgende indkomstår vil merprovenuet af renter fra året før nogenlunde opveje årets provenutab, så kun en eventuel vækst i restancerne vil medføre nettoprovenutab.

De nævnte forsinkede rentebetalinger vil normalt ikke være taget i betragtning ved forskudsregistreringen og vil derfor ikke nedsætte den foreløbige skat, som indbetales i 1984. Derfor vil det omtalte provenutab for indkomståret 1984 først

fremkomme ved årsopgørelsen for dette indkomstår, det vil sige i 1985.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen fastslår indledningsvis, at rentefradragsretten som udgangspunkt er knyttet til forfaldstidspunktet og opretholder hermed hovedreglen i den gældende praksis. Som nævnt i de almindelige bemærkninger indeholder forslaget ikke regler om, hvilke renteudgifter m.v., der er fradragsberettigede, men kun regler om, hvornår renteudgifter, der er fradragsberettigede i medfør af andre lovbestemmelser eller praksis, kan fradrages.

Udover regler om fradrag for renteudgifter indeholder stk. 1 regler om andre fradragsberettigede løbende ydelser, som afholdes ifølge aftale om lån og kaution, jfr. ligningslovens § 8, stk. 3, litra a og b. Disse ydelser er ligeledes som hovedregel fradragsberettigede i det indkomstår, hvori de forfalder til betaling.

Den foreslåede bestemmelse indeholder ingen ændring af den praksis, som har udviklet sig vedrørende studielån. Renteudgifterne for disse lån skal fortsat først kunne fradrages i det indkomstår, hvor renterne forfalder til betaling, medmindre ligningsrådet konkret meddeler tilladelse til fordeling efter stk. 4.

Bestemmelsens stk. 2, der omhandler fradragsretten for forudforfaldne renter, fastslår, at renteudgifter, som vedrører en længere periode end 6 måneder, og som forfalder mere end 6 måneder før udløbet af perioden, skal fordeles over den periode, renten vedrører. 6-månedersgrænsen er valgt for ikke at gribe ind i en række korte låneengagementer, hvor fradragsretten fortsat bør være knyttet til forfaldstidspunktet, og fordi antallet af lån med forudbetalte renter for en længere periode end 6 måneder er få. Bestemmelsen medfører, at den enkelte skatteyder ved siden af lån, hvor renterne fradrages efter forfaldsprincippet, kan have andre lån, for hvilke rentefradraget ved indkomstopgørelsen fordeles over den periode, renten vedrører. Afgørende for, om renteudgifterne vedrørende et bestemt lån skal fradrages efter princippet i stk. 1 eller efter princippet i stk. 2, er således vilkårene i den enkelte låneaftale.

Bestemmelsen indebærer tillige, at der ved formueopgørelsen skal tages hensyn til fordelingen af rentefradraget. Den del af en forudbetalt rente, der ikke kan fradrages i indkomsten i det år, indkomst- og formueansættelsen vedrører, men først i

et senere indkomstår, skal således medregnes som et aktiv i formueopgørelsen. Aktivets størrelse vil på denne måde svare til det rentebeløb, der vil kunne komme til fradrag i senere indkomstår.

Løbende provisioner og præmier for lån, som den skattepligtige optager, og præmier og lignende løbende ydelser for kaution for den skattepligtiges gæld, har i vidt omfang en funktion svarende til renter, og disse skal efter bestemmelsen fordeles over perioden efter de samme regler, som gælder for renterne.

Efter bestemmelsens stk. 3 kan stiftelsesprovisioner m.v., der er fradragsberettigede efter ligningslovens § 8, stk. 3, litra c, fradrages på forfaldstidspunktet med højst 2,5 pct. af lånets hovedstol. Denne grænse er valgt under hensyn til, at 2,5 pct. må antages at give dækning for sædvanlig provision m.v. Eventuel yderligere provision m.v. fordeles over resten af låneperioden.

Ligningsrådet har som nævnt i de almindelige bemærkninger vedtaget, at bogførings- og regnskabspligtige kan vælge at periodisere renter således, at de beregnede renter fra sidste forfaldsdag indtil statutidspunktet medregnes ved indkomst- og formueopgørelsen. Forslaget lovfæster i stk. 4 denne administrative praksis og åbner som noget nyt mulighed for, at også skattepligtige, der ikke er bogførings- eller regnskabspligtige, med ligningsrådets tilladelse kan vælge at fordele renteindtægter og renteudgifter over den periode, renten vedrører. Med hjemmel i bestemmelsen kan ligningsrådet meddele tilladelse til anvendelse af denne opgørelsesmåde både til visse nærmere angivne grupper af skattepligtige og til enkelte skattepligtige. Ligningsrådet kan ligeledes fastsætte nærmere regler om periodisering af renter ved dødsfald, både for indkomstopgørelsen fra indkomstårets begyndelse til dødsfaldet og for opgørelsen af boets skattepligtige indkomst. Efter forslaget er det en betingelse, at både renteindtægter og -udgifter fordeles efter dette princip, og er den nævnte fordeling anvendt i et indkomstår, kræves ligningsrådets tilladelse til, at man i senere år kan gå over til at anvende forfaldsprincippet. Udover disse almindelige betingelser kan ligningsrådet i de konkrete sager fastsætte individuelle vilkår. Det forudsættes, at ligningsrådet kan delegere kompetencen til behandlingen af konkrete ansøgninger om omlægning.

I stk. 5 indeholder forslaget regler om fradrag for forudforfaldne renter, når skattepligten efter kildeskattelovens § 1 ophører af anden grund end ved død. Bestemmelsen tager navnlig sigte på forudforfaldne renter for perioder under 6 måneder, idet forudbetalinger for længere perioder tillige

omfattes af reglen i stk. 2. Efter bestemmelsen skal renten fradrages over den periode, renten vedrører. Det er dog en betingelse, at renten er forfalden til betaling i den del af perioden, hvor skattepligten efter kildeskattelovens § 1 består, idet en rente, der forfalder efter den fulde skattepligts ophør, normalt ikke er fradragsberettiget. Bestemmelsen medfører, at der ikke opnås fradrag for den del af renten, der vedrører tiden efter den fulde skattepligts ophør. Hvis et lån med forudforfalden rente for en periode under 6 måneder stiftes mod slutningen af et indkomstår, vil debitor kunne fradrage renteudgiften fuldt ud i stiftelsesåret efter forfaldsprincippet, men hvis skattepligten ophører af anden grund end ved død i det følgende indkomstår for udløbet af forudbetalingsperioden, indebærer bestemmelsen, at skatteansættelsen for stiftelsesåret må ændres således, at renteudgiften fordeles efter princippet i stk. 2.

Forslaget indeholder i stk. 6 en omlægning af rentefradragsretten til betalingstidspunktet i tilfælde, hvor debitor som følge af insolvens m.v. ikke kan betale den pågældende rente. Efter bestemmelsens 1. punktum er det en betingelse for denne omlægning, at renteudgifter m.v. for tidligere indkomstår ikke er betalt inden udgangen af det indkomstår, indkomstopgørelsen vedrører. Det afgørende for, om renten kan fradrages i forfaldsåret – eller i det år, renten vedrører, jfr. stk. 4 – er således, om der ved udgangen af det år, indkomstopgørelsen vedrører, er skyldige renteudgifter for et tidligere indkomstår. Hvis den skattepligtige kun er i restance med renteudgifter for det år, indkomstopgørelsen vedrører, kan renterne fradrages, uanset om de er betalt. Omlægningen af fradragsretten er således i første række knyttet til et objektive betalingskriterium. Om rentekravet er betalt, og betalt rettidigt, dvs. inden udgangen af det indkomstår, indkomstopgørelsen vedrører, må afgøres på grundlag af almindelige obligationsretlige regler. Alle de pågældende renter skal være betalt. Er der kun sket en delvis betaling, er der tilsvarende tale om, at nogle renter af gælden er ubetalte, og betingelsen for reglens anvendelse vil derfor være opfyldt.

Forfaldstiden må bestemmes på grundlag af parternes aftale og lovgivningens almindelige regler. Er der f.eks. ydet henstand før forfaldstidspunktet, må det således i første række bero på parternes aftale, om der kun er ydet henstand med selve betalingen, eller om forfaldstidspunktet ligeledes må anses for udskudt.

Renteudgifter m.v. for tidligere indkomstår skal som nævnt være betalt inden udgangen af det ind-

komstår, opgørelsen af den skattepligtige indkomst angår, såfremt den skattepligtige skal bevare fradragsretten efter forfaldsprincippet (eventuelt principet i stk. 4) for dette indkomstår. Fristen, inden for hvilken betaling skal have fundet sted, kan udgøre op til 2 år, men normalt ikke under 1 år. Fristen kan dog blive kortere end 1 år i tilfælde, hvor skattepligten ophører på grund af den skattepligtiges død eller fraflytning til udlandet. Hvor indkomståret er sammenfaldende med kalenderåret, skal renter m.v., der f.eks. forfalder den 1. april 1984, være betalt inden udgangen af 1985. Er rentekravet derimod ikke betalt inden udgangen af 1985, kan renteudgifter m.v., der forfalder eller vedrører 1985, kun fradrages i det omfang, de er betalt. En omlægning af fradragsretten til betalingstidspunktet medfører således, at renteudgifter først kan fradrages i det indkomstår, hvori betaling sker. I overensstemmelse med de almindeligt gældende regler om fradragsret for renteudgifter er det dog en forudsætning, at der på betalingstidspunktet fortsat består en retlig forpligtelse til at betale renten.

Fradragsretten udskydes endelig kun for renteudgifter m.v. i samme gældsforhold. Hermed fastslås det, at hvert enkelt gældsforhold skal bedømmes for sig. Er den skattepligtige kun i restance med forfaldne renteudgifter m.v. for et enkelt låns vedkommende, får den manglende betaling således ikke betydning for den skattemæssige behandling af renter af andre gældsforhold.

Efter bestemmelsens 2. punktum finder reglen i 1. punktum kun anvendelse, såfremt den skattepligtige ikke kan godtgøre, at han ved udgangen af det indkomstår, opgørelsen af den skattepligtige indkomst vedrører, var i stand til at betale forfalden gæld eller stille betryggende sikkerhed herfor i sine aktiver. Det er således en yderligere betingelse for at udskyde fradragsretten til betalingstidspunktet, at den skattepligtige ikke kan godtgøre, at han kan opfylde sine gældsforpligtelser. Dette vil som udgangspunkt være tilfældet, hvis den skattepligtige f.eks. er erklæret konkurs eller har standset sine betalinger. Manglende evne til at opfylde sine gældsforpligtelser kan ligeledes ofte antages at foreligge, når der ved udlæg eller tvangsauktion ikke har kunnet opnås dækning hos den skattepligtige. Betingelsen må endvidere anses for opfyldt, når den skattepligtige erkender at være insolvent, eller når det på andet grundlag kan konstateres, at han savner evne til at opfylde sine gældsforpligtelser. Kan den skattepligtige imidlertid godtgøre, at han har evne til at betale, sker der som nævnt ingen omlægning af fradragsretten til betalings-

tidspunktet. Der sker heller ikke omlægning, hvis den skattepligtige godtgør at kunne stille betryggende sikkerhed i sine aktiver. En dokumentation for, at den skattepligtige kan stille en trediemandsgaranti, f.eks. fra et pengeinstitut, opfylder således ikke bestemmelsens krav.

Efter bestemmelsen er det som udgangspunkt en forudsætning, at kreditors krav på renter faktisk er blevet opfyldt. En renteudgift m.v. anses dog også for betalt, når renteudgiften af et pengeinstitut, en bankier eller vekselerer debiteres den skattepligtiges kassekredit eller lignende løbende mellemværende inden for det aftalte maksimum, idet denne betalingsform kan sidestilles med kontant betaling.

Debitering af morarenter på en løbende kredit hos andre kreditorer, således f.eks. hos en leverandør, kan derimod ikke sidestilles med betaling.

En kassekredits maksimum må bero på den indbyrdes aftale mellem den skattepligtige og pengeinstituttet. De renteudgifter, der debiteres en kassekredit udover det aftalte maksimum, må som udgangspunkt anses for ikke betalte. Hvis kassekreditens maksimum efterfølgende forhøjes kan renteudgifterne anses for betalt, såfremt de ligger indenfor det nye maksimum. Der må i denne forbindelse som udgangspunkt lægges vægt på, hvad fordringshaverens kontoudtog udviser.

Den foreslåede regel om, at betaling i visse tilfælde anses at foreligge ved den blotte debitering på en kassekredit eller lignende, må ses som udtryk for, at kassekrediten tilsigter at give kontohaveren en betalingsmulighed. Såfremt en efterfølgende udvidelse af kreditten alene tilsigter at skabe dækning for pengeinstituttets renteudbetaling og således ikke er udtryk for en reel udvidelse af kreditten, kan egentlig betaling dog ikke antages at foreligge.

Lovforslaget i almindelighed tilsigter ikke at ændre praksis om periodisering af renter ved dødsfald, i dødsboer, ved udlæg fra dødsboer og ved skifte af uskiftet bo. Men i forslaget's stk. 7 foreslås dog en særlig regel om, at renter, der er omfattet af stk. 6, 1. pkt., og derfor først kan fratrækkes på betalingstidspunktet, kan fratrækkes af boet eller den efterlevende ægtefælle i det indkomstår, renterne betales. Betales de af dødsboet i boets første indkomstår, fradrages de fuldt ud i dette år. Der sker således ingen fordeling mellem perioden fra indkomstårets begyndelse til dødsfaldet (mellempærioden) og dødsboets første indkomstår.

Efter praksis skal renteindtægter medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det

indkomstår, hvori renten forfalder. Hvis det senere viser sig, at rentebeløbet ikke bliver betalt, kan beløbet fradrages i det indkomstår, hvor det konstateres, at beløbet efter en konkret vurdering må anses for uerholdeligt. Det kan altså forekomme, at rentebeløbet først bliver beskattet i ét indkomstår og derefter igen kan fradrages i et andet indkomstår, når det viser sig, at beløbet ikke bliver betalt. Dette kan medføre en belastning af kreditors likviditet. En sådan belastning af kreditors likviditet virker urimelig i situationer, hvor f.eks. terminsydelser vedrørende en tidligere ejerbolig udebliver, og kreditor har tilrettelagt sin økonomi under hensyn til, at han modtager ydelserne. Dette kan f.eks. forekomme, hvis ydelserne på den tidligere ejerbolig skal bruges til at betale ydelserne vedrørende en ny ejerbolig, eller i tilfælde af pensionering.

Det foreslås derfor i § 5 A, at rentetilgodehavender, der efter de almindelige regler herom skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, i visse tilfælde kan nedskrives til 0. Hermed kan den urimelige likviditetsmæssige belastning i de ovennævnte tilfælde undgås. Nedskrivningen har ikke virkning for den skattepligtige formue.

Efter forslaget skal denne særlige nedskrivningsadgang kun gælde for personer, der er fuldt skattepligtige her til landet. Det er endvidere en betingelse, at renteindtægten ikke er betalt inden tidspunktet for rettidig indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår, og at det forhold, at renten ikke er betalt, kan karakteriseres som misligholdelse. Personer, der fordeler deres renteindtægter over den periode, de vedrører, jfr. den foreslåede § 5, stk. 4, kan dog ikke benytte sig af denne nedskrivningsadgang. I det omfang renteindtægter hos sådanne personer må anses for at være helt eller delvis uerholdelige ved indkomstårets udløb, kan der ske nedskrivning af tilgodehavendet efter de almindelige regler herom.

Når et rentebeløb, der er nedskrevet efter den foreslåede særlige nedskrivningsadgang, bliver betalt, skal det medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvori beløbet bliver betalt. Hvis den skattepligtiges fulde skattepligt imidlertid ophører på et tidligere tidspunkt, skal tilgodehavendet medregnes ved indkomstopgørelsen for det indkomstår, hvori skattepligten ophører. Tilgodehavendet skal medregnes efter dets værdi. Dette betyder, at tilgodehavendet kan medregnes med et lavere beløb end dets pålydende, eventuelt til 0, hvis det må antages, at skyldneren vil være helt eller delvis ude af stand til at betale.

Til § 2

Ligningslovens § 5, stk. 1-5, finder anvendelse på renter m.v. af gæld, der stiftes efter lovforslagets fremsættelse. Ved stiftelsen forstås tidspunktet for låneaftalens indgåelse, og loven griber således ikke ind i eksisterende låneaftaler. Det valgte kriterium er let konstaterbart og er derfor administrativt praktisabelt.

Efter forslaget skal loven også omfatte lån, der forlænges efter forslagens fremsættelse. Dette skyldes, at det i nogle kreditforhold er sædvanligt med forlængelse af eksisterende lån i stedet for optagelse af nye.

Ligningslovens § 5, stk. 6 og 7, skal efter forslaget have virkning for indkomståret 1984 og senere indkomstår. Der er dog indsat en særlig overgangsregel, der sikrer, at renteudgifter, for hvilke der efter de hidtil gældende regler var opnået fradrag i 1984 før forslagens fremsættelse, kan fradrages ved indkomstopgørelsen for 1984, uanset om der ved udgangen af 1984 er skyldige renter for 1983 eller tidligere år.

Ligningslovens § 5 A skal efter forslaget have virkning for indkomståret 1984 og senere indkomstår.